

Wirtualny świat kryje w sobie wiele zalet, ale również i niebezpieczeństw. Internet jest bardzo atrakcyjnym źródłem informacji dla większości dzieci i młodzieży. Głównym powodem tego zainteresowania jest fakt, że jest uważany za platformę dla nauki, twórczości, komunikacji, rozrywki. Dla młodych ludzi sieć nierzadko staje się pozornie prostym narzędziem do kształtowania swojego wizerunku, miejscem złudnie bezpiecznym, gwarantem anonimowości czy panaceum na ich problemy. Internet to kopalnia możliwości i okno na świat, w którym obok wartościowych treści i odpowiedzialnych internautów, spotykamy drastyczne obrazy i agresywnych użytkowników.

Na destrukcyjny wpływ internetowych treści szczególnie narażeni są młodzi ludzie. Są oni narażeni na utratę kontroli nad korzystaniem z Internetu, co może prowadzić do izolacji, zaniedbywania nauki, zdrowia czy kontaktów z rówieśnikami w realnym świecie.

JAKIE ZAGROŻENIA CZYHAJĄ NA MŁODYCH UŻYTKOWNIKÓW SIECI?

CYBERPRZEMOC

Według definicji, cyberprzemoc to seria agresywnych zachowań, celowo i regularnie

skierowanych przeciwko bezbronnej osobie. Jak wymienia prof. Jacek Pyżalski, takie zachowania są regularne, wymierzone w słabszych, intencjonalne.

Cyberprzemoc ma najczęściej formę słowną – pojawia się np. w komentarzach, na memach czy nagraniach wideo. Może też być bardziej zawaolowana: polegać na wykluczeniu z grupy, manipulowaniu czy nienawiązywaniu relacji.

Badacze, którzy specjalizują się w tej tematyce stwierdzają, że cyberprzemoc jest inną formą przemocy rówieśniczej (**bullying**), czyli czegoś, co było znane od pokoleń. Jednak kilka cech powoduje, że w sieci potencjalni agresorzy są bardziej aktywni:

- są przekonani o anonimowości, działają z ukrycia;
- mogą spreparować nienawistną treść „na spokojnie”, bez potrzeby reagowania na bieżąco, jak jest np. w przypadku rozmowy osobistej czy wideo;
- mogą działać w dowolnym czasie, a ofiara nie ma możliwości ucieczki, jak jest w przypadku osobistych kontaktów – jej profil cały czas jest dostępny w sieci.

To powoduje, że skala problemu jest większa niż przed erą cyfrową.

Więcej informacji w raporcie EU Kids

online: <https://fundacja.orange.pl/aktualnosci/artukul/raport-eu-kids-online-dostepny/>

FORMY CYBERPRZEMOCY

Najpopularniejsze z nich to:

- publikowanie poniżających filmów lub zdjęć;
- publikowanie ośmieszających, wulgarnych, komentarzy i postów;
- włamanie na konta serwisów społecznościowych;
- flood, czyli wiadomościami w komunikatorze, telefonami, smsami
- podszywanie się pod inne osoby;
- wykluczanie z internetowych społeczności.

SEKSTING

Specyficzna forma cyberprzemocy wiąże się z sekstingiem. Jest to przesyłanie sobie nagich lub półnagich zdjęć. Popularne szczególnie wśród nastolatków, na etapie pierwszego zakochania. Ponad połowa nastolatków deklaruje, że materiały tego typu są wymieniane wśród ich znajomych.

W pewnych sytuacjach takie zdjęcia mogą zostać zapisane, wykorzystane do szantażu czy opublikowane bez wiedzy i zgody osoby, która wysłała zdjęcia. To bardzo poważna forma internetowej przemocy, która może prowadzić do katastrofalnych skutków: począwszy od zniszczonej reputacji, przez choroby psychiczne aż po próby samobójcze.

CZYTAJ TAKŻE: Uzależnienie od Internetu. Jak uchronić przed nim dziecko?
<https://fundacja.orange.pl/blog/wpis/uzaleznienie-od-internetu>.

Hejt w sieci jest zjawiskiem, które może dotknąć naprawdę każdego. Poczucie anonimowości wyzwala w internautach poczucie bezkarności. Może polegać na umieszczeniu nienawistnego komentarza, obrazka, filmu czy udostępnieniu takiej treści. Hejtu i negatywnych komentarzy jest w sieci tak wiele, że czasem może się wydawać, że tworzy go większość osób korzystających z sieci.

Eksperti wypowiedający się na ten temat w Internecie zauważają, że hejt jest stylem komunikowania. Nie ma w nim miejsca na odpowiedź czy poglądy innych osób. Hejt jest jedynie strumieniem złości i frustracji. Służy przekazywaniu własnych przekonań w krzywdzącej dla adresatów wypowiedzi formie.

Więcej informacji:

<https://fundacja.orange.pl/aktualnosci/arttykul/dolacz-do-akcji-jestnaswiecej/>

<https://liblink.pl/fuiBRdaSsb>

CO ZROBIĆ, GDY TWOJE DZIECKO DOŚWIADCZY CYBERPRZEMOCY?

1. Udziel mu osobistego wsparcia, porozmawiaj, zapewnij dużo uwagi.
2. Zabezpiecz wszystkie dowody cyberprzemocy.
3. Zwróć się do administratora serwisu/strony z prośbą o usunięcie nienawistnych treści i zablokowanie osoby atakującej. Większość serwisów oferuje specjalny formularz.
4. Jeśli możesz porozmawiaj ze sprawcą lub jego rodzicami, żądaj od niego zakończenia przemocy i usunięcia z sieci wszystkich jej śladów.
5. Poinformuj o tej sytuacji szkołę, wychowawcę i współpracujcie.
6. Jeśli popełniono przestępstwo, poinformuj o nim policję.
7. Jeśli masz pytania, dzwoń pod numer **800 100 100** – to telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa w sieci.
8. Powiedz swojemu dziecku o telefonie zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111.
Informacje o bezpiecznym korzystaniu z sieci znajdziesz też w [Broszurze Edukacyjnej Bezpiecznie Tu i Tam](#)

PIRACTWO

Dziecko w sieci ma łatwy dostęp do materiałów: od zdjęć, przez filmy i muzykę, po kopie gier. Często nie zdaje sobie sprawy, że pobieranie ich na dysk i dalsze rozpowszechnianie to piractwo, które uznawane jest za przestępstwo.

KRADZIEŻ DANYCH OSOBOWYCH

Pod tych hasłem kryje się szereg zagrożeń. Dziecko w Internecie, nieświadome niebezpieczeństwa, z łatwością dzieli się takimi danymi jak numer telefonu, adres zamieszkania, nazwa szkoły, do której uczęszcza, lokalizacje, w których spędza wolny czas. Dzięki tym informacjom przestępcy łatwiej jest dotrzeć do dziecka i wyłudzić od niego więcej danych – np. numer konta bankowego rodziców. Na podstawie danych osobowych udostępnionych w Internecie przestępca może też zaplanować napad na dziecko lub włamanie do jego domu.

WYŁUDZENIA FINANSOWE

Zagrożenie stanowią wszelkie serwisy, które w sprytny sposób zachęcają najmłodszych do płacenia: za dostępy, za dodatkowe treści, za dodatki do gier itp. Dziecko najczęściej otrzymuje komunikat, że to „darmowe i bezpieczne”, a tymczasem wystarczy jeden „bezpłatny” SMS, aby uruchomić cykliczne pobieranie wysokich opłat, na które dziecko wcale nie chciało wyrażać zgody.

NIEBEZPIECZNE ZNAJOMOŚCI

W sieci bardzo łatwo podszyć się pod kogoś innego, zdobyć sympatię dziecka, a następnie umówić się z nim w realnym świecie i wykorzystać. Jest to tzw. grooming – uwodzenie w sieci w celu nawiązania więzi emocjonalnej i późniejszego wykorzystania seksualnego.

Najpoważniejsze formy niebezpiecznych dla dzieci kontaktów online to:

- uwodzenie dziecka,
- wyłudzenie od dziecka materiałów o charakterze erotycznym,
- angażowanie dziecka w rozmowy o seksie,
- wyłudzenie danych osobowych lub innych informacji w celach popełnienia przestępstwa przeciwko dziecku lub rodzinie,
- nakłanianie dziecka do podejmowania zachowań zagrażających jego zdrowiu, a nawet życiu (np. namawianie do samookaleczeń).

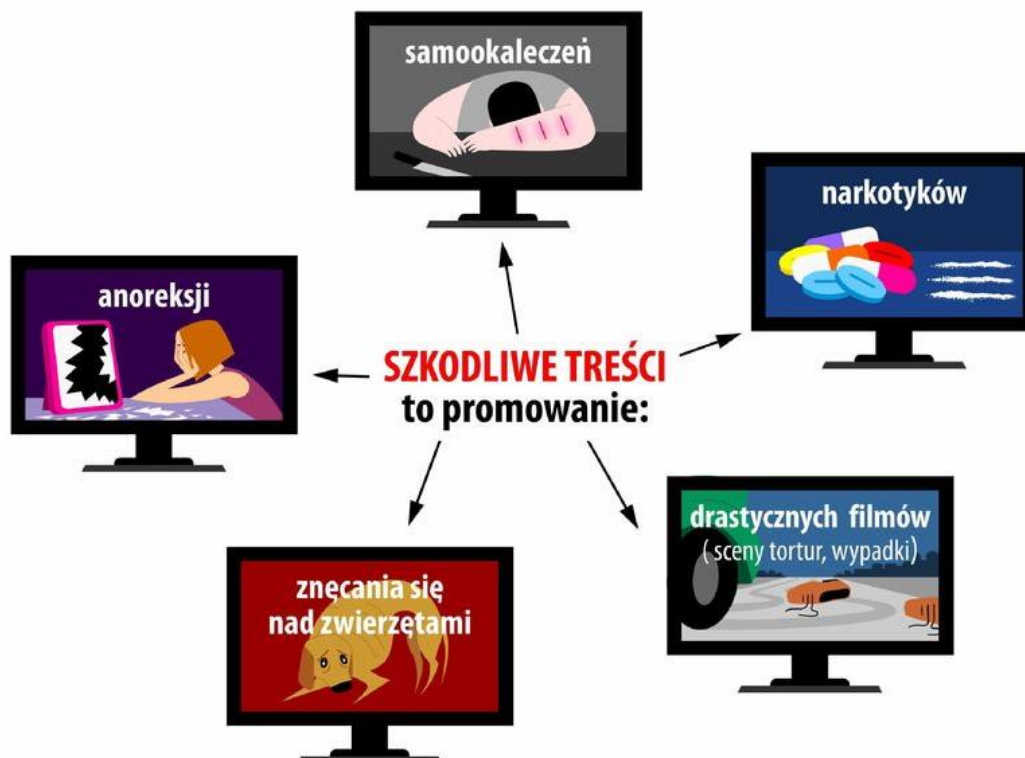

SZKODLIWE TREŚCI W INTERNECIE

Choć niewątpliwie Internet jest prawdziwą skarbnicą wiedzy, niekontrolowany dostęp do jego zasobów może być szkodliwy. Wśród treści niebezpiecznych należy zaliczyć łatwą dostępność materiałów wulgarnych i zawierających przemoc. Jednym z zagrożeń, które ostatnimi czasy jest coraz częściej poruszane, są tzw. patostreamy – czyli transmitowane na żywo materiały, które często zawierają przemoc, niewybredny język, nadużywanie alkoholu i substancji psychoaktywnych, nagość, a nawet nękanie nieletnich.

Z patostreamami niezwykle trudno jest walczyć, bowiem nie żyjemy w świecie z Raportu Mniejszości i nie umiemy przewidzieć wykroczenia, zanim się wydarzy. Nikt nie wie, jaki obrót spraw przybierze kolejny materiał, dlatego tak ciężka jest prewencja bez wylewania dziecka z kąpielą np. poprzez całkowite blokowanie niektórych osób.

Szkodliwe treści

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU

Ucieczka do świata wirtualnego, a także niekontrolowane kompulsywne korzystanie z telefonów, to prawdziwa plaga XXI w. Niemal każdy nastolatek w Polsce codziennie jest online – niezależnie od wieku, stopnia kształcenia czy płci. Uzależnienie od Internetu coraz częściej diagnozowane jest przez psychoterapeutów, którzy podkreślają, że wychodzenie z nałogu niejednokrotnie potrafi być równie ciężkie, co odstawienie narkotyków. Dziecko uzależnione od Internetu zaczyna się izolować, ma problemy z kontaktami społecznymi, cierpi na zaburzenia natury psychicznej, nie wspominając o problemach ze zdrowiem fizycznym (wady kręgosłupa, osłabienie wzroku, niedotlenienie, zaburzenia koncentracji, bóle głowy, bezsenność).

Konsekwencje uzależnienia od Internetu

Podobnie jak w przypadku innych zaburzeń, uzależnienie od sieci wpływa na normalne funkcjonowanie uzależnionego. Negatywnie wpływa na jego zdrowie fizyczne, relacje z otoczeniem, codzienne obowiązki, np. naukę w szkole czy pracę. W skrajnych wypadkach skutki uzależnienia od Internetu mogą być krzywdzące dla innych osób.

Jak nie dopuścić, by dziecko uzależniło się od sieci?

Odpowiedzialność za uzależnienie dzieci od Internetu ponoszą rodzice. Bardzo trudno o mądre i bezpieczne korzystanie z sieci, jeśli dziecko korzysta z komputera w sposób nieograniczony, bez żadnych zasad, a aktywność online nie jest tematem rozmowy w rodzinie. Nie popełniaj nagminnego błędu: zostawianie dziecka samego z telefonem lub komputerem, bez żadnej, nawet najmniejszej kontroli.

Ważne jest ustalenie jasnych zasad korzystania z sieci i otwarta rozmowa na ten temat. Szczegółowe wskazówki opisaliśmy w broszurze informacyjnej- otwiera się w nowym oknie na ten temat. Ustalcie, ile czasu dziecko może korzystać z urządzeń elektronicznych. Zadbaj, by ten czas nie był zbyt długi. Proponuj dziecku różne aktywności offline, szczególnie w kontakcie z naturą. Jak pokazują badania, dzieci, które mają częsty kontakt z naturą szybciej się uczą i są bardziej kreatywne. Ustal z dzieckiem, co może robić w sieci, z jakich serwisów może korzystać. Przede wszystkim, dbaj o relację i rozmawiajcie o aktywnościach online.

Leczenie uzależnienia od Internetu

Kiedy już wystąpi poważne zaburzenie, za późno jest na przeciwdziałanie. Należy wówczas, w porozumieniu ze specjalistami, zastosować terapię. Jej metody są dostosowane do indywidualnych potrzeb. Często leczenie uzależnienia od Internetu polega na stopniowym ograniczaniu dostępu do sieci, ścisłym kontrolowaniu planu dnia i pełnej jawności, co do aktywności online – łącznie z zapisywaniem wszystkich czynności wykonywanych w sieci.